

Onsøy:

Sommerøya ytterst i Oslofjorden

Charterbåten Turøy tilbyr charterturer i skjærgården.

Sjønært på Lervik campings drop-in-område.

Bloksberg troner over Hankøsundet.

Onsøy byr på mange varierte muligheter for opplevelser der sideløpene til Norges største elv ender i havet.

Opprinnelig var Onsøy en egen kommune med Gressvik som kommunesenter, inntil den ble en del av storkommunen Fredrikstad. Navnet er kjent fra gammel tid, og man antar at det kan være en avledning fra det norrøne "Odins øy". De historiske røttene preger severdigheter og aktiviteter i dette myke kystlandskapet ut mot Oslofjorden.

Onsøy markerer seg i Norgeshistorien ved at det ble etablert 3 herregårder her, nemlig; Elingaard, Tomb og Kjølberg. Dette innebærer at Østfold betegnes "Herregårdsfylket", da mange av landets herregårder lå i Smaalenene på 16- og 1700-tallet. Seilinteresserte vet at Hankø ligger nær sydsiden, kun atskilt av Hankøsundet som i sin tid utgjorde Norges seilereldorado.

Takket være at kongefamilien har tilbrakt sine sommerferier på eiendommen Bloksberg siden 1947, beholdt Hankø sin posisjon med fordums flair. Kong Olav V oppholdt seg gjerne her i seilbåtene sine, og kjente farvannet med skjærgården rundt Onsøy og ytre Oslofjord som sin egen bukselomme. Prinsesse Märtha Louise solgte for noen år siden eiendommen til en investor. I sommerhalvårene var prinsessens og Ari Behns barn å

finne i lokale barnehager sammen med Onsøys yngre garde. Det er vel slikt som har gjort Onsøy så populær blant kjentfolk. De vet å sette pris på en lokalbefolkning som har respekt for sine besøkende, og lar alle få oppleve området i fred for påtrengende kjendisjegere på jakt etter presseoppslag.

Bobilfolket har flere muligheter på "sommerøya", som egentlig er en halvøy. Tidligere var det et seilbart løp mellom Kråkstadfjorden og Skinnerflo som ligger i et av Glommas sideløp før floen ledes videre ut i Seutelva. Mange århundres landheving har gjort Onsøy til en halvøy med landfast veiforbindelse til Råde og E6.

Onsøy kunne tidligere skilte med fem plasser for bobilfolk og caravanentusiaster. Skjæløy Slipp har imidlertid avviklet bobiltilbudet på båttopplagsområdet, fordi de selv trenger disse til parkering for sine båt plass-kunder. Men fortvil ikke: Like i nærheten, rett over bukta, tilbyr Lervik camping plasser både til fastliggere og på drop-in-området nær sjøkanten.

Derfra er det kun en kort spasertur til fasilitetene ved småbåthavnen, hvor Kystkroa serverer lunch- og middagsretter fra en rikholdig meny i et maritimt miljø. Innen koronarestriksjonene satte sitt preg på alle aktiviteter, var den lokale Havnefestivalen et fast innslag på brygga her i sommerhalvåret.

Rubingen camping ved Saltnes byr dessuten på overnattingsmuligheter nær Kråkstadfjorden. I tillegg er det campingområder hos feriehjemmet Solviken tett på Engelsviken som regnes for Onsøys lokale sentrum ut mot Oslofjorden. Her ligger restauranten Engelsviken Brygge med sin berømte fiskesuppe. Der settes det opp sommershow, som de populære Taube-aftenene, hvor kjente artister fremfører tradisjonelle sanger om Skageraks kystkultur. Ved moloen i Flåtavika har Engelsviken Båttforening anlagt 3-4 bobilplasser med strøm hvor det er tilgang til service-muligheter som deles med gjestebrygga nær ladestedet.

Fra Engelsviken er det bare noen korte båtturer ut i skjærgården til steder som den gamle forsvarsøya Rauøy samt naturhagene på Risholmen, og ikke minst Hankøsundet. Til Rauøy må

Foto: Gisle Paulsen

Byfergene som ferdes mellom Onsøy/Gressvik og Fredrikstad/Gamlebyen byr på gratis elvecruise. Ellers kan det være greit med en gummibåt om man vil utforske Onsøyskjærgården, slik Juliane gjør her.

du være invitert enten av forsvaret eller Onsøy lokalsamfunn. På Risholmen oppfordres alle besøkende til hensynsfull omgang med de velstelte hageanleggene.

Ønsker du å unne deg litt ekstra pleie under oppholdet, kan Hankø Fjordhotell anbefales med sin restaurant og spa-anlegg. Der er det også en flytende sauna ved seilerkroa, samt natursti og minigolf. Dit kommer du med passasjerfergen over Hankøundet fra Vikane til Hankø. Det er daglige

bussforbindelser til Fredrikstad i tilfelle byabstinenser med savn av brostein og fortau under skosålene skulle bli påtrengende.

Ønskes et mer bynært opphold, er bobilparkeringen hos Gressvik Båtservice et godt alternativ. Via deres nettsider kan du forhåndsbestille plass med strøm og ha tilgang til serviceanlegget. Bobilparkeringen ligger tett på Åle brygge hvorfra de gratis byfergene bringer deg inn til Fredrikstad sentrum eller til Gamlebyen på østsiden av Glomma. Foretrekker du sykkel eller

Frimarked på torget i Gamlebyen hver lørdag i sommerhalvåret er absolutt verdt å få med seg. Foto: Walter Schöffthaler.

apostlenes hester, kan du ta gang- og sykkelbrua over Seutelva og følge stien inn mot Fredrikstad sentrum. Frode Johnsen, hos Gressvik båtservice, forteller at anlegget nettopp ble flyttet til sitt nye område ved Ålekilen. Bobilparkeringen åpner i mars, foreløpig med ca. 25-30 bobilplasser samt en boccia-bane til adspredelser, fortsetter Johnsen som tilføyer at etter nyåpningen vil strømoппlegget være av midlertidig karakter, men hele plassen blir opplyst og bevoktet nattetid. Dessuten er det kiosk og båtutstursbutikk som har mye av det bobilfolket kan ha behov for.

Nærmest uansett hvor du måtte velge å plassere ekvipasjen på Onsøy er det kun en frisk sykkeltur til opplevelser som Onsøy golfklubb med sin fotballgolf, eller Onsøy kirke med sitt imponerende kirkerom. Der arrangeres det ofte konserter hvor orgelet fyller kirkerommet med sine mektige toner som akkompagnement til kor eller soloartister.

De som ønsker kan sykle rundt til herregårdene på Onsøy: Elingaard herregård var i sin tid Norges maktsentrum, da rikskansler Jens Bjelke i realiteten styrte landet herfra. I hans tid kom kong Christian IV gjerne fra København for å jakte med Bjelke ved Elingaard, og ikke minst nyte herregårdsmat basert på lokale matretter fra jakt og fiske. Mestkokken Eyvind Hellstrøm har rekonstruert herregårdens fest- og hverdagsmat som han presenterer i sin bok "Herregårdsmat". Elingaard eies av

Østfoldmuseet som ofte har tilstelninger ved den gamle herregården, mens hagen stort sett er åpen hele året, gjerne med arrangementer tilgjengelig for publikum.

Herregården Tomb ved veien mot Råde kan skrive sin historie tilbake til 1200-tallet, og er omkranset av en park tilgjengelig for alle. Herregården drives i dag som landbruksskole, og arrangerer ofte åpne dager for publikum.

Kjølberg herregård ved Seutelva (et sideløp til Glomma) er fra 1700-tallet, og har hatt eiere fra slektene Huitfeldt og Werenskiöld. Gården er nå i familien Forsbergs eie, noe den har vært siden 1898. Charlotte Forsberg forteller at de nå driver tradisjonelt gårdsbruk med vekt på kornproduksjon og skogsdrift, i tillegg til stallutleie samt utleie av næringsbygg. Bortsett fra det som er tilknyttet gårdsdriften har de ikke lagt gården til rette for allmennheten.

Ved Kjølberg-brua fant den siste trefningen i Napoleonskrigene mellom Norge og Sverige sted, da svenske soldater gikk til angrep over den grunne Seutelva. Kun en norsk offiser ble skadet av svenskenes våpen, mens angriperne hadde flere skadede, pluss 3 drepte soldater. En av dem var menige Berndt Storm fra Bohus regimentet, og han regnes for å være den siste svenske soldaten som falt i en svensk krig.

I grunnmuren på Kjølberg herregård er det innmurt en kanonkule som et minne fra slaget ved Kjølberg bru. Smellene fra

Elingaard herregård nymalt i sin originale sandstensfarge.
Foto: Martin Lande, Østfoldmuseene.

kanonene kunne visstnok høres helt til Konvensjonsgården i Moss, hvor norske og svenske embetsmenn samlet seg. Der innledet de fredsforhandlinger dagen etter at kampene ebbet ut. Våpenhvilen ble undertegnet i Moss den 14. august 1814.

Fra Gressvik kan du padle opp Seutelva på en slags brødrene Dal-lignende ekspedisjon, og overnatte i telt for å observere beverkolonier, om du er så heldig. Videre til Skinnerflo, hvorfra du via den korte elvestubben Sollielva kommer ut mot lakseel-doradoet Ågårdselva med utløp i Visterflo som fører deg ut i Glommas hovedløp langs Rolvsøy. Ved Gamlebyen på østsiden av Glomma bør du legge kursen inn i Vesterelva, for å følge bryggepromenaden tilbake til Onsøy hvor den leide kanoen eller båten kan leveres.

Flybåten som tidligere gikk i fast rute mellom Tønsberg og Engelsviken har som et resultat av koronarestriksjonene lagt om driften slik at det nå er mulig å leie den til skjærgårdsturer for grupper. Det er i alle fall planene for kommende sesong forteller Arne Osmundsvaag ved Flybåten, men eventuelle endringer vil bli opplyst på deres websider.

Om ikke de nevnte mulighetene er nok, bør det nevnes at langs kysten av Onsøy finnes en rekke strender og idylliske

Camping- og bobilplasser:

- Lervik camping - lervikcamping.no
- Rubingen camping - rubingen.no
- Gressvik bobilplass - gbas.no
- Engelsviken molo - engelsvikenbf.no

Severdigheter:

- Elingaard - ostfoldmuseene.no
- Tomb - tomb.no
- Onsøy kirke - kirken.no/nb.no

Restaurant & rekreasjon:

- Kystkroa m/sykkeltutleie - kystkroa.no
- Engelsviken brygge m/show - engelsvikenbrygge.no
- Hankø hotell og Spa samt kanoutleie - hankohotell.no
- Skauen gård - skauengard.no
- Onsøy golfklubb - onsoygolfklubb.no
- Hankø & Huseby golf - hhg.no
- Flybåten - flybaten.no
- Onsøy ridesenter - rork.no
- Råde og Onsøy rideklubb - Se Facebook
- Gaustad svømmehall - Se Facebook

badeplasser hvor solfylte latmannsdager kan nytes. Det er bare å slå av en prat med lokalbefolkningen som på tomannshånd kanskje vil avsløre noen hemmeligheter i form av småperler ute i kystlandskapet, hvor hobbydykkere lett vil finne undervannsmål. Dersom saltvannsbad i det fri ikke frister, så er det innendørs basseng i Gaustadhallen hvor du kan svømme og bade i temperert vann. Skulle du få lyst på en ridetur, finnes det flere ridesentra hvor hest kan leies og instruksjon er inkludert i leien. Det er også flere gode klatresteder i nærområdet, bl.a på Hankø. Dessuten finnes det flere gårdsutvalg på "sommerøya". Eksempelvis Skauen gård nær Onsøy kirke, som har et stort utvalg av grønnsaker og blomster. Mulighetene til noen opplevelsrike dager er gode på Onsøy.

Til Onsøy finner du greit frem med bobilen enten fra E6 ved Råde eller via Fredrikstad hvor du ved Skåra passerer Ed-garasjen, kjent fra filmene "Lange flate baller" som stort sett er filmet i lokalmiljøet. På den idylliske sommerøya Onsøy står opplevelsene på rekke og rad, så det er bare å pakke bilen og legge i vei.

Tekst og foto: Torodd Lie

Lervik camping tilbyr noen drop-in-plasser ved bukta ut mot Kystkroa og småbåthavna.

DOD

Ditt vitne i trafikken

- Testvinneren har blitt enda bedre
- 4K UHD oppløsning
- WiFi for trådløs overføring av video
- Fotoboksvarsling og GPS-logg
- Dokumenterer alt som skjer i trafikken, også når bilen står parkert

Dashbordkamera.no

For bestilling eller mer informasjon:
www.dashbordkamera.no Tlf. 70 30 44 45

SLIPP Å STRESSE MED STRØMMEN

Med SKANBATT-produkter kan du slappe av og nyte turen

